

การศึกษาการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในการอธิบายสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา

A study of Using in English Terminology to Explain the Important

Places of Buddhism

สุทัศน์ อาสนาชัย อภิปันน์ วิศิษฐ์ใจงาม,

นายจุมพต อ่อนทรวง, นายจิรพจน์ ขวัญคง

อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาภาษาอังกฤษ วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในการอธิบายสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา” มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ใช้ในการอธิบายสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา (2) เพื่อวิเคราะห์การใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ (3) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษให้ถูกต้อง โดยเก็บข้อมูลจากการศึกษาเชิงเอกสาร และการสัมภาษณ์มีคู่เทศก์จำนวน 5 ท่าน นักวิชาการที่สอนทางด้านภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวจำนวน 10 ท่าน

ผลการวิจัยพบว่า

คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับสถานที่สำคัญทางศาสนามีหลายศัพท์ ในแต่ละศัพท์มีการใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษที่หลากหลาย ส่วนมากจะเป็นการให้ความหมายตามความหมายภาษาไทยเป็นหลัก และจากการวิเคราะห์แล้วพบว่า มีการให้ความหมายภาษาอังกฤษไว้หลากหลายขึ้นอยู่กับความเข้าใจความหมายและความเคยชินความหมายทางพุทธศาสนาเป็นไปในลักษณะใด ประกอบกับความเข้าใจทางด้านภาษาอังกฤษที่เกิดจากเปรียบเทียบความหมายของชาวตะวันตก

แนวทางในการพัฒนาการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ กล่าวโดยสรุปคือ การให้ความหมายหรือคำนิยามภาษาไทย จะต้องมีความถูกต้องชัดเจน ตามหลักการทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมไทย และให้เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปก่อน การให้ความหมายภาษาอังกฤษ ควรให้ถูกต้องตามความหมายในทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง ต้องมีการเผยแพร่คำศัพท์ โดยการทำในรูปสารานุกรมศัพท์ทางพระพุทธศาสนา แล้วเผยแพร่ให้ทั่วถึงในรูปหนังสือหรือ Website เป็นต้น และควรมีการจัดการฝึกอบรมทักษะการใช้ศัพท์ ให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ: ศัพท์ทางพระพุทธศาสนา; ศัพท์ภาษาอังกฤษ; การวิเคราะห์การใช้คำศัพท์, แนวทางในการพัฒนาการใช้

ABSTRACT

The research study is “A study of Using in English Terminology to Explain the Important Places of Buddhism” The purposes are; to study of using in English terminology to explain the important places of Buddhism; to analyze of using in English terminology to explain the important places; to study the process of development of using in English terminology to explain the important places to correct use of the English and the correct Buddhist meaning

This study is a documentary research and the research found that:

There are so many Buddhist terms that related to religious places, in each terms, there is a variety of English words are used. Mostly it is meant by Thai meaning, and from the analysis found that; the meaning of English is varied depending on the meaning, and familiarity of Buddhist

meaning in any way, with the understanding of English as a result of the comparison of the meaning of the west.

The guidelines for the development of English terms, in summary; the meaning or definition of Thai language must be clear according to the principles of Buddhism and Thai culture, and so it is generally known. English meaning or the name of English should be correct in accordance with the meaning of Buddhism; the vocabularies must be published by doing the Buddhist Encyclopedia and then propagates in a book or website. And the words and meanings of English should be provided for training the skill to use of vocabulary or interpretation to the person concerned.

Keyword: Buddhist terminology, English words; to analyze of using in English terminology; the process of development of using

บทนำ (Introduction)

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาหลักของประเทศไทย และชาวไทยโดยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา สมัยโบราณวัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทย และนอกจากนั้นวัดยังเป็นสถานที่ให้ความรู้แก่คนทั่วไป และวัดก็ยังเป็นที่รวบรวมคำสั่งสอนต่างๆของพระพุทธศาสนาไว้มากมาย นอกจากนี้วัดก็ยังเป็นศูนย์รวมความเชื่อต่างๆทางไสยศาสตร์ของชาวพุทธ ซึ่งเป็นความเชื่อของแต่ละบุคคล ในปัจจุบันนี้ มีคำศัพท์ที่จำเริญทางพระพุทธศาสนาที่ใช้ในสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยส่วนมากจะใช้ศัพท์ที่มีรากศัพท์มาจากภาษาบาลีสันสกฤตเป็นส่วนมาก อันอาจทำให้เกิดการให้ความหมายเป็นภาคภาษาอังกฤษผิดแผกไปจากความหมายเดิมก็เป็นได้ และที่สำคัญ ศิลปกรรมต่างๆของไทยส่วนมาก ก็มาจากอิทธิพลทางพระพุทธศาสนา เช่น ฝาผนังโบสถ์ ฝาผนังวิหาร ศาลาเป็นต้น หรือแม้กระทั่งจิตรกรรมต่างๆ ประเพณีวัฒนธรรมต่างๆ ก็ล้วนแล้วแต่มาจากอิทธิพลทางด้านพระพุทธศาสนา แม้กระทั่งความหมายในภาษาไทยเอง ก็ยังก่อให้เกิดความสับสนในกลุ่มคนไทยด้วยกันเอง ด้วยเพราะความไม่เข้าใจในวัฒนธรรมและประเพณีของพระหรือของพุทธศาสนาอันจะก่อให้เกิดการให้ความหมายที่ผิดแก่ชาวต่างชาติก็เป็นได้ ผู้ที่จะอธิบายความหมายทางพุทธศาสนาโดยการสื่อออกมาเป็นภาษาต่างประเทศ อย่างเช่น ภาษาอังกฤษให้ชาวต่างชาติเข้าใจในวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้ง จึงเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก เพราะแม้แต่คนไทยเอง ก็ยังให้ความหมายที่ไม่ค่อยจะตรงกัน และอีกอย่างหนึ่ง ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่ความเป็นประชาคมอาเซียน การเป็นประชาคมอาเซียนก็ต้องมีภาษากลางในการสื่อสาร ก็คือภาษาอังกฤษ และในขณะที่สถานที่ที่เป็นที่เคารพสูงสุดของชาวไทย คือวัดวาอารามต่างๆ ยังมีสื่อที่เป็นภาษาอังกฤษ เพื่อใช้ศึกษาหรืออธิบายให้ถูกต้องตามความหมายที่จริงยังมีน้อย ก่อให้เกิดการเผยแพร่ไม่ได้เต็มที่ และทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เข้าใจคลาดเคลื่อนกับหลักของพุทธศาสนา นำไปสู่การตีความหมายที่ผิด และอาจจะนำความเข้าใจทางหลักการทางพระพุทธศาสนาที่ผิดไปด้วย

ดังนั้นจากเหตุผลที่กล่าวมานี้ คณะผู้วิจัยจึงมีแรงบันดาลใจที่จะศึกษาวิเคราะห์ ภาษาอังกฤษที่จะนำไปใช้ในการอธิบายสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาและอธิบายถึงประเพณีวัฒนธรรมต่างๆให้ถูกต้องและก่อให้เกิดความเข้าใจความหมายที่ลึกซึ้ง ให้เห็นความสำคัญของสถานที่เหล่านั้น หรือ สามารถอธิบายถึงศิลปกรรมประเพณีวัฒนธรรมต่างๆก่อให้เกิดความหวงแหนการรักษาหรือสืบทอดโดยครั้งนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ใช้ในการอธิบายสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา
- 2) เพื่อวิเคราะห์การใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ใช้ในการอธิบายสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา
- 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในการอธิบายสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนาให้ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาอังกฤษและถูกต้องตามความหมายทางพุทธศาสนาที่แท้จริง

วิธีการศึกษา (Methods)

รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมุ่งเน้นศึกษาวิเคราะห์การใช้คำศัพท์ต่างๆ วลี หรือประโยคภาษาอังกฤษสั้นๆ พร้อมทั้งมีการสัมภาษณ์ จากนักวิชาการด้านภาษาอังกฤษ และผู้ใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเป็นอาชีพ

ผู้ให้ข้อมูลการวิจัย คือ กลุ่มมัคคุเทศก์ จำนวน 5 ท่าน และกลุ่มนักวิชาการด้านภาษาอังกฤษ จำนวน 10 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัยแบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้ 1) ศึกษาจากเอกสาร หนังสือ ตำราและงานวิจัย โดยการศึกษาจากการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ที่เกี่ยวกับสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา หรือตามหัวข้อที่กำหนดเอาไว้ 2) จัดทำแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการใช้คำศัพท์ วลี หรือประโยคภาษาอังกฤษที่ใช้ในการอธิบายเกี่ยวกับสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา 3) จัดทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นการสนทนาเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลในลักษณะเชิงลึก เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการใช้ภาษาอังกฤษให้ถูกต้องตามความหมายทางพุทธศาสนา โดยมีผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มจำนวน 9 รูป/ท่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยนี้ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษา สืบค้นเอกสาร การรวบรวมข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับการใช้คำศัพท์ ในการอธิบายสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา จากเอกสาร ตำราวิชาการ วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) เก็บข้อมูลภาคสนาม โดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ จากท่านผู้รู้หรือผู้ที่สอนด้านภาษาอังกฤษเกี่ยวกับสถานที่สำคัญทางศาสนา หรือภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว และมีมัคคุเทศก์
- 3) นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลทั้งจากเอกสาร และจากภาคสนามมาจำแนกหาลักษณะ จำนวน คำศัพท์ วลีต่างๆ เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป รวมไปถึงข้อมูลด้านลักษณะการใช้ภาษาอังกฤษมาเพื่อนำมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ หาความเหมาะสมด้านความหมาย ทางพุทธศาสนาและศิลปวัฒนธรรมไทยอย่างแท้จริง

การวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากการสำรวจและรวบรวมข้อมูลในด้านคำศัพท์ วลี ประโยคต่าง ๆ ในการอธิบาย สถานที่สำคัญทางพุทธศาสนาทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลคำศัพท์ต่างๆ ที่ได้นั้น มาศึกษาวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. ศึกษารวบรวมคำศัพท์ หรือวลี ประโยคภาษาอังกฤษต่างๆ ที่ใช้ในการอธิบายสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา โดยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร ตำรา หนังสือเรียน สื่อต่างๆว่าในแต่ละคำศัพท์ที่มีการใช้ภาษาอังกฤษอะไรบ้าง
2. นำผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มมัคคุเทศก์และจากนักวิชาการด้านภาษาอังกฤษ ในด้านการให้ความหมายการใช้คำศัพท์ วลี ประโยคต่างๆ ของภาษาอังกฤษ มาทำการศึกษาวิเคราะห์ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไรบ้าง
3. แล้วนำผลจากการวิจัยมาศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อหาความเหมาะสม ด้านความหมายตามความหมายทางพุทธศาสนาและศิลปวัฒนธรรมไทยอย่างแท้จริง

4. นำผลที่ได้จากการศึกษามาวិเคราะห์และสังเคราะห์มาแล้ว มาจัดทำการประชุมกลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยมีวิธีการอภิปราย สอบถาม เชิงลึก แล้วนำผลที่ได้มาเรียบเรียงแบบพรรณนา เป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน และรายงานสรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาคำศัพท์ วลี หรือ ประโยคภาษาอังกฤษ ที่ใช้ในการอธิบายสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อจะได้เปรียบเทียบความหมาย หรือการให้ความหมายของนักวิชาการที่ได้เขียนไว้ในรูป หนังสือ ตำรา แผ่นพับประชาสัมพันธ์สถานที่ต่างๆหรือที่ปรากฏใน Web site และการอธิบายความหมายของมัลลาคูเทศก์ให้แก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนถึงบทสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์จากนักวิชาการด้านภาษาอังกฤษ นักวิชาการด้านพุทธศาสนา และมัลลาคูเทศก์ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แยกเป็นประเด็นตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ดังต่อไปนี้คือ

การศึกษาคำศัพท์ที่ใช้ในการอธิบายสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในขอบเขตการวิจัยคำศัพท์ไว้ทั้งหมด 32 คำศัพท์ พบว่า ศัพท์ที่สำคัญทางศาสนาในแต่ละคำศัพท์ มีการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่ออธิบายความหมายที่หลากหลาย ทำให้นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจพุทธศาสนาและวัฒนธรรมไทยเพิ่มมากขึ้น แต่ก็มีบางคำศัพท์ที่มีความหมายที่หลากหลายในภาษาไทย การนิยามความหมายในภาษาอังกฤษก็ให้มีความหลากหลายตามไปด้วย ซึ่งนี้อาจทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ มีความสับสนในด้านความหมายก็เป็นได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้รวบรวมตัวอย่างคำศัพท์บางคำศัพท์ที่อาจก่อให้เกิดความสับสนด้านความหมาย โดยมีดังต่อไปนี้

1) วัด หมายถึง สถานที่ทางพระพุทธศาสนา ปกติมีพระอุโบสถ พระวิหาร พระเจดีย์ รวมทั้งมีพระภิกษุสงฆ์อยู่อาศัย (พระธรรมกิตติวงศ์ ป.ธ. 9. 2548 : 869) ผู้วิจัยพบว่า มีการใช้คำศัพท์ วลีภาษาอังกฤษ ที่ใช้แทนความหมายได้หลายศัพท์ ดังต่อไปนี้

Wat	เป็นการเรียกชื่อในลักษณะทับศัพท์ภาษาไทย (transliterated word)
temple	หมายถึง สถานที่สำหรับทำพิธีทางศาสนาหรือจิตวิญญาณ และทำกิจกรรมต่างๆ เช่นการสวดมนต์ การทำพิธีกรรมต่างๆ
monastery	หมายถึง อาราม
temple-monastery	หมายถึง สถานที่ที่เป็นที่พักอาศัยและมีบริเวณ มีโบสถ์ วิหาร ศาลา เป็นต้น รวมอยู่ด้วย

2) อุโบสถ คือ อาคารที่สำคัญภายในวัดเนื่องจากเป็นสถานที่พระภิกษุสงฆ์ใช้ทำสังฆกรรม (พระธรรมกิตติวงศ์ ป.ธ. 9. 2548 : 1390) ผู้วิจัยพบว่า มีการใช้คำศัพท์ วลี ภาษาอังกฤษที่ใช้แทนความหมายได้หลายศัพท์ โดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

Upasatha hall	หมายถึง ห้องโถงสำหรับทำพิธีในพระอุโบสถ
assembly hall	หมายถึง ห้องโถงสำหรับทำพิธีการประชุม
ordination hall	หมายถึง ห้องสำหรับทำพิธีการบวช
convocation hall	หมายถึง หอประชุม
chapel of ordination hall	หมายถึง ห้องสวดมนต์ที่ใช้สำหรับทำพิธีกรรมในการบวช

3) วิหาร หมายถึง ที่อยู่ของพระสงฆ์ ที่ประดิษฐานพระพุทธรูป คู่กับพระโบสถ์แต่ไม่มีวิสุงคามเหมือนพระอุโบสถ (พระธรรมกิตติวงศ์ ป.ธ. 9. 2548 : 933) พบว่ามีการใช้คำศัพท์ วลี ภาษาอังกฤษ ที่ใช้แทนความหมายได้หลายศัพท์ โดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

a temple	หมายถึง วัด
repository of Buddha images	หมายถึง ที่ประดิษฐานพระพุทธรูป
Buddha-image hall	หมายถึง ห้องที่ประดิษฐานพระพุทธรูป
shrine-hall	หมายถึง ศาลเจ้า

4) ศาลาการเปรียญ หมายถึง สิ่งปลูกสร้างเพื่อการบำเพ็ญบุญกุศล เพื่อการศึกษาเล่าเรียน เป็นต้น ในบริเวณวัด หรือเพื่อใช้ประกอบกิจกรรมต่างๆ ทางพุทธศาสนา (พระธรรมกิตติวงศ์ ป.ธ. 9. 2548 : 957) ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้คำศัพท์ วลี ภาษาอังกฤษที่ใช้แทนความหมายได้หลายศัพท์ โดยสรุปได้ดังต่อไปนี้คือ

hall	หมายถึง ห้องโถงเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ล้อมรอบด้วยหลังคาและผนัง
pavilion	หมายถึง ศาลา พลับพลา ปะรำ
hall	หมายถึง ห้องโถงที่ใช้ศึกษาหรือทำบุญ
preaching hall	หมายถึง ศาลาที่ใช้สำหรับอบรมสั่งสอน
multipurpose hall	หมายถึง ศาลาอเนกประสงค์

5) กุฏิ หมายถึง อาคารที่เป็นโรงเรือนหรือตึกที่ที่เป็นที่อยู่พำนักอาศัยของภิกษุสามเณร ใช้เป็นศัพท์เฉพาะในพระพุทธศาสนาเท่านั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและรวบรวมจากบทสัมภาษณ์นักวิชาการและมัคคุเทศก์ ได้คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ในการอธิบายความหมายหลายศัพท์ โดยสรุปมีดังต่อไปนี้คือ

monk or novice	หมายถึง ที่พักหรือที่พำนักของพระภิกษุสามเณร
a monk's cell	หมายถึง กุฏิของพระ
a monk's lodging	หมายถึง ที่พักของพระภิกษุสามเณร
dormitory,	หมายถึง หอพักของพระ
monks	หมายถึง ที่อยู่อาศัยของพระสงฆ์
monk residence	หมายถึง ที่อยู่อาศัยของพระ

6) มณฑป คือเรือนยอดขนาดใหญ่มีรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส หรือเป็นรูปตัด มุม หรือย่อไม้แปด ย่อไม้สิบสอง ยอดหลังคาเป็นทรงจอมแห มีคำศัพท์ วลี ภาษาอังกฤษที่ใช้แทนความหมายได้หลายศัพท์ โดยสรุปได้ดังต่อไปนี้คือ

a pavilion	หมายถึง ศาลาเรือนยอด
temporary shed	หมายถึง เพิงชั่วคราว
square spire pavilion	หมายถึง ศาลาที่มียอดแหลมทรงสี่มุม
scripture hall	หมายถึง หอไตรจตุรมุข (นิลรัตน์ กลิ่นจันทร์, 2551 : 73)

7) สถูปเจดีย์ หมายถึง สิ่งก่อสร้างหรือสิ่งของที่สร้างขึ้น เพื่อเป็นที่เคารพบูชาระลึกถึง ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและรวบรวมจากบทสัมภาษณ์นักวิชาการและมัคคุเทศก์ ได้คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ในการอธิบายความหมาย โดยสรุปมีดังต่อไปนี้คือ

a sepulchral monument	หมายถึง อนุสาวรีย์ที่เป็นที่ฝังศพ
pagoda	หมายถึง เจดีย์ (Lertpron Parasakul, 2016. : 15)
shrine	หมายถึง ศาลเจ้า
bell-shaped stupa	หมายถึง สถูปที่เป็นรูปทรงระฆัง
tapering-spire stupa	หมายถึง สถูปที่มีรูปเรียว
Phra Chedi	หมายถึง พระเจดีย์

8) พระธาตุ หมายถึง พระบรมสารีริกธาตุ คำศัพท์ หรือวลีภาษาอังกฤษ ที่ใช้แทนความหมายได้หลายศัพท์ โดยสรุปได้ดังต่อไปนี้ Relics of Buddha หรือ Buddha Relics หมายถึง อัฐิของพระพุทธเจ้า แต่ถ้าหมายถึง เจดีย์ ใช้คำว่า Pagoda

9) ปราสาท หรือ พระปราสาท เป็นสิ่งก่อสร้างประเภทหนึ่งในงานสถาปัตยกรรมไทย เป็นหลักหรือเป็นสิ่งสำคัญในวัด ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและรวบรวมจากบทสัมภาษณ์นักวิชาการและมัคคุเทศก์ ได้คำศัพท์ภาษาอังกฤษดังต่อไปนี้ (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). 2538 : 394) คือ

Phra Prang	หมายถึง พระปราสาท
stupa	หมายถึง พระสถูป
pagoda	หมายถึง ปะโกดะ ในภาษาอังกฤษ

จากศึกษาคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ใช้ในการอธิบายสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยได้พบว่า มีหลายศัพท์ที่สามารถใช้ในการอธิบายความหมายได้ ขึ้นอยู่กับขอบเขตที่เราต้องการจะศึกษา และยังเกี่ยวข้องกับการให้ความหมายภาษาไทยของคำศัพท์นั้นๆ ด้วย ศัพท์เฉพาะ (technical term) ทางพระพุทธศาสนาในแต่ละศัพท์อาจจะมีหลายความหมายที่หลากหลาย เพราะโดยส่วนมากแล้ว จะแปลความหมายมาจากภาษาบาลีและแปลความหมายที่ปรากฏเห็นเป็นเชิงประจักษ์ ดังนั้นการให้ความหมายภาษาอังกฤษ จึงมีความหลากหลายตามไปด้วย ยกตัวอย่างเช่น คำว่า ศาลาการเปรียญ ถ้าหมายถึงห้องโถงเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ล้อมรอบด้วยหลังคาและผนัง ภาษาอังกฤษจะใช้คำว่า hall ถ้าหมายถึงห้องโถงที่ใช้ศึกษาหรือทำบุญ ภาษาอังกฤษจะใช้คำว่า study and merit-making hall (ปริชา คณะตรนอก, 2558 : 182) ถ้าหมายถึง ศาลาที่ใช้สำหรับอบรมสั่งสอน ภาษาอังกฤษจะใช้คำว่า preaching hall ถ้าหมายถึงศาลาที่ใช้สำหรับการเทศน์สั่งสอนของพระสงฆ์ ภาษาอังกฤษจะใช้คำว่า sermon hall เป็นต้น และการวิเคราะห์การใช้คำศัพท์ หลังจากที่ได้ศึกษาการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษจากเอกสารตำรา งานวิจัย แล้วพบว่า คำศัพท์ใช้ในการอธิบายสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาโดยส่วนมากแล้ว จะเป็นศัพท์จำเพาะทางพระพุทธศาสนา และมีความหมายเฉพาะในทางพระพุทธศาสนาเหมือนกัน ดังนั้นจึงมีการให้ความหมายภาษาอังกฤษไว้หลากหลาย ขึ้นอยู่กับความเข้าใจความหมายและความเคยชินทางพระพุทธศาสนาเป็นไปในลักษณะใด ประกอบกับความเข้าใจทางด้านภาษาอังกฤษ ที่เกิดจากเปรียบเทียบความหมายของชาวตะวันตก ยกตัวอย่างเช่นคำว่า “วัด” บางครั้งมีการใช้คำว่า temple เพราะเปรียบเทียบกับคำว่า “Temple” ความหมายตามพจนานุกรมภาษาอังกฤษของ Cambridge Advanced Learner’s Dictionary คือ a building used for worship of god or gods in some religions. (Cambridge University, 2005 : 1336) บางครั้งพบว่า มีการใช้คำว่า monastery เพราะเปรียบเทียบกับความหมายของพจนานุกรม Wikipedia สารานุกรมอิสระเช่น “A monastery is a building or complex of buildings comprising the domestic quarters and workplaces of monastic, monks or nuns, whether living in communities or alone (hermits).” หรือบางครั้งมีการใช้ทับศัพท์ว่า “Wat” เพราะต้องการรักษาเอกลักษณ์ทางภาษาของวัฒนธรรมไทย ตลอดจนจนถึงการให้ความหมายตามความเข้าใจ หรือตามสภาพที่ตนเองเห็นเป็นเชิงประจักษ์ ยกตัวอย่างเช่นคำว่า “พระอุโบสถ” ถ้าผู้ให้ความหมายมีความเข้าใจว่า พระอุโบสถ คือสถานที่ที่ใช้ประชุมการทำสังฆกรรมของสงฆ์ ก็จะใช้คำว่า assembly hall ถ้ามีความเข้าใจว่า พระอุโบสถ คือสถานที่สำหรับการอุปสมบทให้บุคคลทั่วไปเป็นพระภิกษุสามเณร ก็จะใช้คำว่า ordination hall หรือบางครั้งก็จะใช้ทับศัพท์ว่า Uposatha hall เพื่อเป็นรักษาศัพท์จำเพาะ (technical term) ในทางพระพุทธศาสนา แต่จากการสังเกตการใช้คำศัพท์ของนักวิชาการ พบว่ามีการให้ความหมายภาษาอังกฤษไว้หลากหลายมาก แต่จากการสัมภาษณ์มัคคุเทศก์โดยส่วนมากแล้ว จะใช้ในลักษณะการแปลตามความหมายภาษาไทยมากกว่า เช่น คำว่า น้ำมนต์ หมายถึง น้ำที่ศักดิ์สิทธิ์ ภาษาอังกฤษก็จะใช้คำว่า holy water อย่างนี้เป็นต้น

สำหรับแนวทางในการพัฒนาการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในการอธิบายสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา จากการการศึกษาในลักษณะการสนทนากลุ่ม (focus group) ร่วมกับนักวิชาการ มัคคุเทศก์ ซึ่งผู้วิจัยมีคำศัพท์ที่ต้องการพัฒนาในการใช้ภาษาอังกฤษ 32 ศัพท์ด้วยกัน เมื่อสรุปโดยภาพรวมแล้ว จะได้ประเด็นที่ต้องพัฒนาดังต่อไปนี้คือ

ประเด็นที่ 1 การให้ความหมายหรือคำนิยามภาษาไทยจะต้องมีความถูกต้องชัดเจน ตามหลักการทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมไทย และให้เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปก่อน เพราะบางครั้งคำศัพท์คำเดียวมีหลากหลายด้านความหมาย เช่นคำว่า “วัด” บางคนหมายถึง สถานที่อยู่อาศัยของพระภิกษุสามเณร หรือแม่ชี บางคนหมายถึง สถานที่ทำบุญ บางคนหมายถึง สถานที่ท่องเที่ยว ดังนั้น เมื่อมีความหมายที่หลากหลายเช่นนี้ เวลาให้ความหมายภาษาอังกฤษจะต้องมีความหมายภาษาอังกฤษที่หลากหลายตามไปนี้ และต้องให้ความหมายภาษาอังกฤษให้ครบทุกประเด็น เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวหรือชาวต่างชาติมีความเข้าใจในหลักการทางพระพุทธศาสนาเพิ่มมากขึ้น

ประเด็นที่ 2 การให้ความหมายภาษาอังกฤษ หรือการเรียกชื่อเป็นภาษาอังกฤษ ควรให้ถูกต้องตามความหมายในทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริงเช่น พระพุทธรูป มาจากคำภาษาบาลีว่า พุทธปฏิรูป แปลว่า รูปเปรียบเหมือนพระพุทธเจ้า ดังนั้นในภาษาอังกฤษก็ควรจะใช้คำว่า Buddha image หรือถ้าศัพท์ไหนเป็นศัพท์เฉพาะก็ให้ใช้ในลักษณะทับศัพท์ เช่นคำว่า สถูป หรือ เจดีย์ ใช้คำว่า stupa หรือ Chedi เพื่อเป็นการเผยแพร่คำศัพท์ในพระพุทธศาสนา แล้วให้แปลหรืออธิบายความหมายเป็นภาษาอังกฤษไว้ด้วย

ประเด็นที่ 3 หลังจากที่ได้ทำการวิจัยการใช้คำศัพท์แล้ว ต้องมีการเผยแพร่คำศัพท์ โดยการทำในรูปแบบสารานุกรมศัพท์ทางพระพุทธศาสนา (Buddhist Encyclopedia) แล้วเผยแพร่ให้ทั่วถึงในรูปแบบหนังสือ หรือ website เป็นต้น

ประเด็นที่ 4 หลังจากได้ทำการวิจัยได้คำศัพท์และความหมายภาษาอังกฤษตามที่ต้องการแล้ว ควรมีการจัดทำฝึกอบรมทักษะการใช้ศัพท์หรือการอธิบายการให้ความหมายที่เกี่ยวกับสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น มัคคุเทศก์หรือนิสิตนักศึกษาที่เรียนรายวิชา ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว รายวิชา สถานที่สำคัญทางศาสนาในประเทศไทย หรือรายวิชาพระพุทธศาสนาภาคภาษาอังกฤษ เป็นต้น เพื่อการนำไปใช้ได้วัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ

สรุปว่า คำศัพท์ที่เกี่ยวกับสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนามีหลายศัพท์ ส่วนมากจะเป็นศัพท์ที่มีความหมายเฉพาะในทางพระพุทธศาสนา เพื่ออธิบายลักษณะเด่นหรือความหมายเฉพาะทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมไทย ดังนั้นด้านการให้ความหมายภาษาอังกฤษก็ต้องให้สอดคล้องหรือตรงประเด็นกับความหมายในทางพุทธศาสนาและวัฒนธรรมไทยด้วย และต้องมีการเผยแพร่ความหมายทั้งที่เป็นภาคภาษาไทยและภาคภาษาอังกฤษในรูปแบบของสื่อเทคโนโลยี เป็นต้น ให้มากขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะ Suggestion)

1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ภาครัฐควรสนับสนุนส่งเสริมให้หน่วยงานหรือสถาบัน เช่น สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (Office of the Royal Society) หรือหน่วยงานทางการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นต้น ได้จัดทำสารานุกรมศัพท์ทางพระพุทธศาสนาภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อใช้เป็นหนังสืออ้างอิงในการอธิบายสถานที่สำคัญทางศาสนาภาคภาษาอังกฤษ หรือใช้เผยแพร่ให้แก่ชาวต่างชาติได้เข้าใจในหลักการทางพระพุทธศาสนาและศิลปวัฒนธรรมไทย

2) ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า เพื่อให้การเรียนรู้หรือการใช้คำศัพท์ วลี ประโยคที่เกี่ยวกับสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น ครั้งต่อไปควรมีการทำวิจัยในหัวข้อเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา และ วัฒนธรรมในสังคมไทย (Development of English language training courses for Buddhist and Culture tourism in Thai society) เพื่อจะเป็นการต่อยอดงานวิจัยให้ประสิทธิภาพและคุณภาพ เป็นการตอบสนองการรับใช้สังคมอย่างแท้จริง

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัย ขอขอบคุณผู้มีส่วนร่วมในการเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ประกอบไปด้วย สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นำโดยท่านเจ้าคุณ พระสุธีรัตนบัณฑิต,ดร. (พระมหาสุหิตย์ อภาภโร) ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ ที่ได้อนุมัติงบประมาณในการดำเนินการวิจัย กราบขอบคุณท่านเจ้าคุณ พระศรีรัตนมุนี,ดร. ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช ขอขอบคุณคณะผู้วิจัยทุกรูปทุกท่านที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษา ขอขอบคุณพระสันตฑ์ศน์ คมกัธปญโญ อาจารย์ภูวเดช สันทับศาล อาจารย์ประจำสาขาวิชาปรัชญา วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช ที่เป็นผู้แนะนำรูปแบบการทำวิจัยและการกรอกข้อมูลลงในระบบออนไลน์ จนทำให้งานวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง กราบขอบคุณนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ และมีคุณเทศก์ทุกรูปทุกท่านที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ตลอดจนถึงที่ร่วมในการทำการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) เพื่อแลกเปลี่ยนทัศนะและประสบการณ์พร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่างๆในด้านการใช้คำศัพท์และแนวทางในการพัฒนาการใช้คำศัพท์ จนทำให้การวิจัยในครั้งนี้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และสำเร็จไปด้วยดี หากคุณงามความดีที่จะพึงเกิดขึ้นจากการวิจัยในครั้งนี้ขอยกให้เป็นปฏิการะคุณแก่ทุกท่านที่กล่าวมา ตลอดทั้งสถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการ องค์กร คณะบุคคล และส่วนบุคคลต่างๆไว้ ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

- นิลรัตน์ กลิ่นจันทร์. Tourist Guide to Thailand. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2551.
- ปรีชา คเนตรนอก. รศ. ดร., “ภาษาอังกฤษสำหรับพระสงฆ์” กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2558.
- พระธรรมกิตติวงศ์ ป.ธ.9. พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุด คำวัด. สำนักพิมพ์เลียงเวียง กรุงเทพมหานคร: 2548.
- พระธรรมปิฎก (ปอ. ปยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร: 2538.
- สุวัจน์ พาแรงคลิโอ, ท่องเที่ยววัดดังทั่วไทย หจก. นวสาส์นการพิมพ์, นนทบุรี 2549.
- เสนอ นิลเดช. ศิลปะสถาปัตยกรรมล้านนา. กรุงเทพมหานคร: เมืองโบราณ, 2526
- กฤตพร บุญการินทร์. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของมัคคุเทศก์ชาวไทย ในจังหวัดเชียงใหม่. รายงานวิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร, มหาวิทยาลัยบูรพา 2550.

อารี ลาภวงศ์ราษฎร์. การศึกษาคำศัพท์ภาษาฝรั่งเศสเกี่ยวกับตำรับอาหารไทย. รายงานการวิจัย โครงการวิจัยทุนสนับสนุนงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ, 2555.

จุฑามาส เฟื่องโคนา, เบญจมาศ ณ ทองแก้ว อำนาจ รักษาพลบุญศิลป์ จิตตะประพันธ์1 และ เทพินทร์ ภาทวี, การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยว โดยชุมชน จังหวัดชุมพร รายงานการวิจัยโครงการวิจัยทุนสนับสนุนงานวิจัยของสำนักนันทวิทยบริการ และเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 2560.

Lertpron Parasakul. **English for Tourist Guides**, Bangkok: Chulalongkorn University Press, 2016.

Wannaporn Wanichanugorn. **English for Tourist Guides**, Bangkok: Chulalongkorn University Press, 2009.

Snodgrass, Adrian. **The Symbolism of The Stupa**. New York : Cornell University, 2005.